

Man skal endelig ikke undlade at anføre, at der i et vist Omfang tillige har fundet Salg Sted af Præstegaardsjorder paa almindelige Salgsvilkaar, og at de herved indvundne Kapitaler er oplagt blandt Stiftsmidlerne. Det drejer sig for største Delen om Salg af Byggegrunde og lignende mindre, men i Pengeværdi ofte særlig værdifulde Arealer.

Af de anførte Tal vil ses, at langt den største Del af Præsteembedernes Kapitaler er fremkommet i Henhold til de ifølge Lov stedfundne Aflysninger af Tiender og Grundbyrder, medens en væsentlig Del af Resten af Kapitalerne skyldes Oplæg af Købesummer for Præstegaardsjord, for saa vidt den ikke hidrører fra de allerede i 1905 blandt Stiftsmidlerne oplagte 14 Mill. Kr., dog at der tillige gennem Oplægsfonde o. lign. er opsamlet Beløb, hvis Størrelse dog set i Forhold til de samlede Summer er af mindre Betydning.

Hvad dernæst angaar *Kirkernes* Formuesforhold i 1901 og Udviklingen i den siden da forløbne Tid skal man oplyse, at Kirkerne uden for København og Købstæderne næsten alle i 1901 var i Privateje, saaledes at Kirkeejeren (Kirketiende-ejeren) oppebar Kirkens Indtægter mod til Gengæld at afholde Udgifterne til Kirkens Vedligeholdelse og Drift. Langt den overvejende Del af Indtægterne udgjordes af Indtægten gennem Kirketienden, der i den tidligere omtalte af Statens Statistiske Bureau i 1901 til Brug ved Forarbejderne til Tiendeloven udarbejdede Opgørelse er beregnet til i alt 1 497 669 Kr. for Aaret 1899. Til nogle af Kirkerne hørte Jorder, og hyppigt tilkom der Kirkerne Grundbyrder af fast Ejendom og derhos Pligtarbejde eller Afgifter for afløst Pligtarbejde o. lign., men i Forhold til Tiendeindtægterne var disse Indtægter som Helhed af ganske underordnet Betydning.

Ved Tiendens Aflysning i Henhold til Lov af 15. Maj 1903 indbetaltes Aflysningssummerne ligesom Aflysningssummerne for Præstetienden til Stiftsøvrighederne i 4 pCt. Tiendebankobligationer. Den samlede Størrelse af Aflysningssummerne for Kirketienden har udgjort i alt 42 543 857 Kr. 80 Øre, medregnet Aflysningssummerne for de sønderjyske Kirketiender, afløst i Henhold til Lov af 4. April 1928.

Efterhaanden som Kirkerne overgik til Selveje — jfr. de foran i nærværende Skrivelse givne Oplysninger, hvorefter kun et forholdsvis ringe Antal Kirker nu er i Privateje — er den Del af Tiendeaflysningskapitalerne, som ifølge Reglerne i Tiendelovens § 23 tilfaldt Kirketiende-ejerne, udbetalt til disse. Som det vil ses ved en Gennemgang af de paa den vedlagte Opgørelse under Kirkernes Tiendekapitaler opførte Beløb, er der herefter nu tilbage blandt Stiftsmidlerne til Rest af Kirketiendeaflysningskapitalen et Beløb af i alt 31 897 703 Kr. 08 Øre, men herunder er medregnet den Opsparing af Renter, som har fundet Sted paa Kirkernes Kapital-konto til Imødegaaelse af større Reparationsarbejder (Kirkernes Post II og III).

Af de øvrige Kirkerne tilhørende Kapitaler blandt Stiftsmidlerne: 4 535 951 Kr. 85 Øre hidrører ca. 260 000 Kr. fra Aflysning af Grundbyrder. Resten maa antages at stamme dels fra Kapitaler, der allerede fra ældre Tid tilhørte Kirkerne, og dels — og formentlig den væsentligste Del — fra Bortsalg af Jorder, foruden fra Beløb, der er indbetalt for Erhvervelse af Gravsteder for mere end en Fredningsperiode eller som Vederlag for Kirkernes Overtagelse af Vedligeholdelsen af Gravsteder, jfr. Lov Nr. 282 af 30. Juni 1922 § 25.

Johs. Hansen.

N. Detlefsen,
Fm.